

בס"ד. שיחת יום ד' פ' נצבים, כ"ה אלול, ה'תנשא

— אחרי תפלת ערבית —

בלתי מוגה

א. פותחין בברכה¹,

ובפרט כאשר מדובר אודות ענין חדש שבו צריך להיות ענין של פתיחה (כמבואר בחסידות² ש"פתיחה" היא בענין חדש לגמרי³) — כביום זה (כ"ה אלול) שבו נברא העולם⁴ בשבעת ימי בראשית⁵, החל מיום ראשון שבו נברא האור⁶ ע"ז ש"ויאמר אלקים יהי אור"⁷,

ובפרט ע"פ תורת הבעש"ט⁸ (שנעשית יסוד בפנימיות התורה) שכל דבר שבעולם נברא בכל רגע ורגע מאין ואפס המוחלט להיות יש נברא, יש נוצר, ועד ליש שבעולם העשוי שהוא תכלית הישות, והיינו, שבכל רגע ורגע, בשעתא⁹ חדא וברגעא חדא, נעשה שינוי מן הקצה אל הקצה: ברגע שלפניו הי' זה ענין שאין לו מציאות כלל וכלל, וברגע שלאח"ז מתהווה בכל תוקף הישות,

וכל זה — אפילו בנבראים שמציאותם קיימת מאז בריאת העולם, כמו צבא השמים, השמש והירח והכוכבים, שהם קיימים באיש, ועד"ז בצבא הארץ, שאע"פ שאינם קיימים באיש כצבא השמים, הרי הם קיימים עכ"פ במין, היינו, שכללות המין והסוג של הנברא נשאר בקיומו, אע"פ שבנוגע לכל נברא פרטי

(4) ויק"ר רפכ"ט. ועוד. — נסמן בסה"מ מלוקט ח"ג ע' ג הערה 7.

(5) ודוגמתו בכל שבוע ושבוע, ובפרט בשבוע דימי הסליחות, שהתחלתם "במוצאי מנוחה".

(6) נוסף על התהוות כללות ענין הזמן, כדאיתא בספרי קבלה שגם הזמן נתהווה מאין ואפס ליש (ראה בהנסמן באגרות-קודש כ"ק אדמו"ר שליט"א ח"ב ע' רכד).

(7) בראשית א, ג.

(8) תניא שעיהוה"א בתחלתו. וראה גם שם אגה"ק סכ"ה.

(9) כולל גם הפירוש ד"שעה" מלשון הפנה, "א קער" (סה"מ קונטרסים ח"ג ע' קד. ועוד).

(1) ראה בהנסמן בלקו"ש חכ"ד ע' 641 בעהרה (ד"ה פותחין בברכה).

(2) ראה אמ"ב ש' הק"ש פנ"ז (נה, א). סה"מ תרע"ח ע' רפג. תרפ"ח ע' קב. ובכ"מ.

(3) וענין זה מודגש ביותר בפנימיות התורה — כפי שמצינו בזהר ותיקוני זהר (תורה שבכתב דפנימיות התורה) שהלשון הרגיל בהתחלת כל מאמר שנקרא על שמו של תלמיד ותיק, אמורא או תנא, הוא: "פתח" (רבי כו') — דלא כבש"ס שמשמשים בלשונות שונים, אע"פ שבכל התורה כולה ישנו ענין החידוש, "בכל יום יהיו בעיניך כחדשים" (שו"ע אדה"ז אור"ח סס"א ס"ב), ויתירה מזה: חדשים (פרש"י תבוא כו, טז), ועד חדשים ממש, כבפעם הראשונה ממש.

שבכל מין מבאר הרמב"ם¹⁰ שמציאותו נפסדת, הן במיני בעלי-חיים, ואפילו בסוג הדומם, כמו אבן, שגם היא מתבטלת ממציאותה עי"ז שמתפוררת כו' — הרי כולם מתהווים בכל רגע ורגע מאין ואפס,

והתהוות זו היא בכח הא"ס, ובלשון אדמו"ר הזקן בחלק אגה"ק¹¹ שבספר התניא: "מהותו ועצמותו של המאציל ב"ה שמציאותו הוא מעצמותו ואינו עלול מאיזה עילה שקדמה לו ח"ו ולכן הוא לברו בכחו ויכלתו לברוא יש מאין ואפס המוחלט ממש בלי שום עילה וסיבה אחרת קודמת ליש הזה", יש הנעשה, שנעשה חד עם יש הנוצר ויש הנברא, עד ליש שבאצילות, וכל ענינים אלו נעשים חד עם יש האמיתי — עי"ז שיהודי מגלה בעצמו את היש האמיתי, אשר, ה"ישות" שלו היא בכך שאליו שייכת התורה, ואליו שייך כל סדר ההשתלשלות וכל העולם שנברא בשבילי¹², כדי שמתוך מנוחה שמחה וטוב לבב יוכל ללמוד תורה ולקיים מצוות באופן דמוסיף והולך ואור.

ב. והנה, אמיתית מציאות הבריאה היא כפי שהיתה בתחילת הבריאה שהעולם כולו הי' מים במים¹³, וכפי שיהי' גם לעתיד לבוא, כמ"ש¹⁴ "כמים לים מכסים" (כפי שמביא הרמב"ם בסיום וחותם ספרו).

והענין בזה:

הפירוש ד"מים במים", "כמים לים מכסים", הוא, שאף שישנה מציאות כל הנבראים, מ"מ, מה שנראה לעיני כל באי עולם אינו אלא מים בלבד, אפילו לא מציאות הים, אלא המים שמכסים גם על מציאות הים.

וכמודגש בפשטות הכתובים ש"רוח אלקים מרחפת על פני המים"¹⁵: "רוח אלקים" — שקשור עם מציאותם של בני, "רוחו של משיח"¹⁶ — מרחפת על כל המציאות כולה שנקראת בכתוב בשם "פני המים", הפנימיות דהמים.

והיינו, שלא נזכר בכתוב שזוהי הפנימיות של הארץ הלזו התחתונה, או הפנימיות של ד' היסודות ביחד, או עכ"פ א' היסודות ביחד עם יסוד המים, אלא רק הפנימיות דהמים — כיון שהדבר היחיד שנראה הוא מציאות המים, אע"פ שיודעים שתחת המים ישנו ים וכו'.

והענין בזה — שמציאות המים, "אין מים אלא תורה"¹⁷, חודרת בכל הבריאה כולה עד שכל מציאות הבריאה אינה אלא מציאות המים, תורה¹⁸.

15) בראשית א, ב.

16) ב"ר פ"ב, ד. פ"ח, א.

17) ב"ק יז, א. וש"נ.

18) וע"ד שע"י לימוד התורה נעשה

"יחוד נפלא שאין יחוד כמוהו ולא כערכו

10) הלי' יסוה"ת פ"ד ה"ג.

11) ס"כ (קל, סע"א ואילך).

12) סנהדרין לז, סע"א (במשנה).

13) ב"ר פ"ה, ב. וש"נ.

14) ישעי' יא, ט.

וזהו כללות מעמד ומצב העולם בזמן הגאולה — שהרי גאולה הוא מעמד ומצב שלמעלה מכל מדידה והגבלה, שאז אי אפשר לחלק בין "נקודה" לכל המציאות כולה.

ומזה מובן, שמעמד ומצב העולם קודם הגאולה — בזמן הגלות — הוא באופן של העדר המציאות לגבי מעמדו ומצבו האמיתי בזמן הגאולה.

ג. ועפ"ז יש לבאר בנוגע לדברי אדמו"ר הזקן להרה"צ ר' פנחס מקאריץ ע"ד ההכרח בגילוי והפצת תורת החסידות בזמן הגלות, ע"פ משל משחיקת האבן¹⁹:

ענינו של משל בתורה הוא — שע"י הבנת המשל שמדבר אודות ענין המוכר לנו, ניתוסף ביאור והסבר בהבנת הענין בתורה, ובפרט בפנימיות התורה, אשר, לולי המשל לא היו יכולים להבין את תוכן הענין כפי שהוא בהנמשל.

ובנדו"ד, כאשר אדמו"ר הזקן מדבר עם ר' פנחס מקאריץ אודות פנימיות התורה — הרי לכאורה, הן אדמו"ר הזקן, והן ר' פנחס מקאריץ (שהי' מתלמידי הבעש"ט), אינם זקוקים ל"משל" כדי להבין את תוכן הענין בהנמשל, ומהו הצורך במשל?

ובפרט — משל מדבר ירוד כמו "אבן". ואף שמדובר אודות אבן יקרה, הרי תוכן המשל אינו באופן ששומרים על יוקר האבן, אלא להיפך — ששוחקים את האבן היקרה להיות עפר ואבק, ועד כדי כך שמעריבים העפר והאבק במים, ושופכים על שפתותיו של בן המלך שנמצא במעמד ומצב של התעלפות.

ויש לומר, שבזה מרומו שבזמן הגלות נחשבת כללות מציאות הבריאה לאבק ועפר בלבד לגבי מעמדה ומצבה האמיתי!

ולהוסיף, שענין הגלות (שאו נחשבת מציאות הבריאה לאבק ועפר) הוא לא רק כאשר בן המלך נמצא במעמד ומצב של התעלפות (כבמשל הנ"ל), אלא גם כאשר בן המלך הוא בכל התוקף שלו, במעמד ומצב רוחני נעלה כו', אלא שאינו סמוך²⁰ על שולחן אביו המלך — הרי זה אצלו מעמד ומצב של גלות,

ולהעיר, שמצינו לשון זה גם שלא למעליותא — "סמך מלך בבל אל ירושלים" (יחזקאל כו, ב). וטעם הדבר שמשתמשים כאן בלשון "סמך" — כיון שתיכף ומיד הרי זה מתהפך לטוב (ראה לקו"ש חכ"ה ע' 267 ואילך. ועוד), הן היום שבו סמך כו', והן מלך בבל עצמו, ועאכו"כ ירושלים — שתהי' לא רק כפי שהיתה בזמן בית ראשון ובזמן בית

נמצא כלל" (תניא פ"ה), שהתורה חודרת בכל מציאותו של יהודי ובכל פרטי עניניו שמציאותם נעשית המציאות דתורה.

19) אגרות-קודש אדמו"ר מהור"י"צ ח"ג ע' שכו ואילך. ועוד.

20) "סמוך" דייקא, היינו, לא זו בלבד שנמצא על שולחן אביו המלך, אלא שזוהי כל מציאותו.

ובמילא, כל העילוויים שיהיו אצלו אינם אלא כמו עפר ואבק בלבד לגבי המעמד ומצב האמיתי שצריך להיות אצל כאו"א מישראל בכל משך ימי חייו, סמוך על שולחן אביו המלך.

וענין זה (שעצם העובדה שאינו סמוך על שולחן אביו נחשבת אצלו לענין של גלות) אינו דבר מדומה ("א אינגערעדטע זאך") בגלל היותו מפונק, בן יחיד וכיו"ב, אלא זהו ענין אמיתי — כי, המושג של "גלות" נמדד לפי ערך וביחס להאדם הנמצא בגלות, שאינו דומה גלות של עבד לגלות של איש פשוט, איש חשוב, ועאכו"כ בנו יחידו של מלך מלכי המלכים הקב"ה, שכאשר חסר אצלו "כי הוא זה" מהמעמד ומצב ד"סמוך על שולחן אביו", הרי זה כבר ענין של גלות הכי גדול, הכי חזק והכי מטה מטה ביותר.

וזהו גם הטעם שבנוגע לענין הגאולה מדגישים "גאולה האמיתית והשלימה", ובזה גופא לא רק אמת סתם, אלא אמת לאמתו, ולא רק שלימות סתם אלא שלימות שבשלימות, ולא עוד אלא שגם לאחרי שישנה כבר גאולה אמיתית ושלימה, הנה ברגע שלאח"ז נעשית גאולה אמיתית ושלימה אפילו בערך לגאולה האמיתית והשלימה שהיתה ברגע שלפני"ז, וכן הלאה.

ד. וענין זה קשור עם פרשת השבוע, ובפרט חלק הפרשה השייך ליום זה בשיעורי חת"ת — שבו מדובר אודות הגאולה — "ושב ה' אלקיך את שבותך ורחמך ושב וקבצך מכל העמים וגו'"²¹.

ובהקדמה — שזהו פסוק בתורה שבכתב, שבו לא נוגע כ"כ ענין ההבנה וההשגה בשכל הגשמי, כמו בתושבע"פ (כהפס"ד בשו"ע²²), היינו, שגם אם לא תופסים לגמרי במה מתבטא אמיתית הענין ד"ושב ה' אלקיך את שבותך ורחמך וגו'", די באמירת הפסוק כשלעצמו — לאחרי הקדמת ברכת התורה, ברכה מלשון המשכה²³, להמשיך את "נותן התורה".

וכאשר שואלים כל אחד מאנשים נשים וטף דבני" מהי כוונתם ורצונם באמירת "ושב ה' אלקיך את שבותך ורחמך וגו'" — עונה כאו"א מהם שאין צורך לפרש כוונתם ורצונם, כיון שהתורה פסקה ש"אין מקרא יוצא מידי

שני*, אלא באופן נעלה עוד יותר.

(21) נצבים ל, ג.

(22) הל' ת"ת לאדה"ז ספ"ב. וש"נ.

(23) ראה תו"א מקץ לו, ג. ובכ"מ.

הראשון שנוסף על הת"י שנים הוא **שלא בערך** לגבי כל הת"י שנים שלפני"ז, ועאכו"כ הרגע השני שהוא באופן של הוספה ("מעלין בקודש") שלא בערך גם לגבי הרגע הראשון כו'.

* שהרי יש מעלה בבית שני לגבי בית ראשון, כמ"ש (חגי ב, ט) "גדול יהי' כבוד הבית הזה האחרון מן הראשון", שהי' גדול בשנים, שבית ראשון עמד ת"י שנים ובית שני עמד ת"כ שנים (פרש"י עה"פ, 9), וכיון שמדובר אודות "שנים" של בית המקדש, הרי זה באופן שהרגע

פשוטו²⁴, ובמילא, צריך להיות תיכף ומיד ממש — כיון שזהו השיעור השייך ליום זה — "ושב ה' אלקיך את שבותך ורחמך ושב וקבצך מכל העמים וגו'" כפשוטו, קיבוץ נדחי ישראל, כמ"ש בהמשך הכתובים²⁵ "אם יהי נדחך בקצה השמים משם יקבצך ה' אלקיך וגו'".

[ובהמשך לזה באים גם שאר הענינים שבפרשיות שלאח"ז, עד לפרשת "וזאת הברכה אשר ברך משה", החל מההתגלות דמשה במעמד ומצב של נשמה בגוף, אלא שבהנשמה שבגופו ניתוספה גם המעלה ד"אל עפר תשוב"²⁶, נוסף על העליות ד"ויעל משה גו' אל הר נבו", "כמה מעלות היו ופסען משה בפסיעה אחת"²⁷].

ה. ובפרטיות יותר:

הענין ד"ושב וקבצך מכל העמים גו'" נעשה עי"ז שכאו"א מישראל מקבץ את נדחי ישראל שלו, בעבודתו הפרטית, היינו, כל המחשבות והדיבורים והמעשים, גם אלה שמאיזה סיבה שתהי' היו במעמד ומצב של "נדחך" לשעה קלה עכ"פ — כיון שתיכף ומיד שב בתשובה.

וכדאיתא בגמרא²⁸ "אם ראית תלמיד חכם שעבר עבירה בלילה אל תהרהר אחריו ביום" (ועד"ז להיפך, אם הי' אצלו ענין בלתי-רצוי ביום אל תהרהר אחריו בלילה) כי בודאי עשה תשובה.

[ולהעיר, שאע"פ שענין זה נאמר בנוגע ל"תלמיד חכם", הרי "כל בניך לימודי ה'"²⁹, ודרשו חז"ל³⁰ "אל תקרי בניך אלא בוניך", דקאי על תלמידי חכמים, והרי ידוע הכלל³¹ בדרשת "אל תקרי" ששני הפירושים אמת, היינו, שהן הפירוש ד"בניך" כפי שנכתב בפסוק, והן הפירוש ד"בוניך" כפי שנקרא ע"פ הציווי ד"אל תקרי כו' אלא כו'", ישנם בבת אחת אצל כאו"א מישראל — כפי שכ"ק מו"ח אדמו"ר נשיא דורנו מבאר תוכן ב' הפירושים בדי"ה וכל בניך שאמרו בקשר לחתונה³² (ובודאי יש לכל אחד — או שיכול להשיג — קונטרס זה ומאמר זה במיוחד), והרי עומדים אנו בימי חודש אלול, שענינו "אני לדודי ודודי לי"³³, שזהו"ע החתונה דהקב"ה ("דודי") וכנסי ("לי"), היינו, שבימים אלו מודגש ביותר שלכאו"א מישראל "היכולת והרשות"³⁴

32 קונטרס דרושי חתונה — ש"נאמרו

24 שבת סג, א. וש"נ.

על חתונת בתו .. כסלו תרפ"ט" — בתחלתו

25 פסוק ד.

(נדפס בסה"מ קונטרסים ח"א טז, ב ואילך,

26 בראשית ג, יט.

סה"מ תרפ"ט ע' 71 ואילך, וכמ"פ בקונטרס

27 ברכה לד, א ובפרש"י.

בפ"ע).

28 ברכות יט, א.

33 שה"ש ו, ג. וראה לקו"ת ראה לב, ב

29 ישעי' נד, יג.

ואילך. ובכ"מ.

30 ברכות בסופה. וש"נ.

34 (34) ובמילא הרי זה נעשה באופן שהענין

31 נסמן בלקו"ש חכ"א ע' 24 הערה 27.

נתונה³⁵ שיהי' אצלו ענין הנישואין כביכול³⁶ עם הקב"ה, היינו, שכאו"א מישראל וכלל ישראל נעשים "כלה" לאבינו שבשמים שהוא החתן, ונעשה "לכה דודי לקראת כלה פני (מלשון פנימיות) שבת נקבלה", "ליום שכולו שבת ומנוחה לחיי העולמים"³⁷].

ויש להוסיף, שגם ענין התשובה מודגש בשיעור חומש היומי — כמ"ש³⁸ "ומל ה' אלקיך את לבבך ואת לבב זרעך"³⁹, שהפירוש הפשוט בזה הוא שהקב"ה נותן לכאו"א מישראל את הכח והאפשרות לשוב בתשובה,

ומה גם שענין זה מודגש בכל ימי חודש אלול, כיון שא' מהראשי-תיבות דאלול הוא "את לבבך ואת לבב"⁴⁰, ובפרט שבחודש אלול עצמו נמצאים כבר בי"ב ימים האחרונים⁴¹, ובימי הסליחות⁴².

וזהו תוכן שיעור חומש היומי — שע"י ענין התשובה ("ומל ה' אלקיך את לבבך ואת לבב זרעך") נעשה קיבוץ הנדחים בעבודתו הרוחנית של כאו"א מישראל, "ושב הוי' אלקיך את שבותך", והיינו, שנעשה היחוד דהוי' עם אלקיך, כחך וחיותך (ועד ש"ישראל (ע"י אורייתא) וקוב"ה כולא חד"⁴³), לפעול את "שבותך", ועי"ז נעשה קיבוץ נדחי ישראל כפשוטו — "ושב וקבצך מכל העמים וגו'".

ו. ויש להוסיף בביאור הענין ד"ושב וקבצך גו'":

לא זו בלבד שמקבצים את כולם למקום אחד, "קבצנו יחד מארבע כנפות הארץ לארצנו", ושם נמצא כאו"א בפ"ע במעמדו ומצבו הקודם, או עכ"פ

37) תמיד בסופה.

38) נצבים ל, ו.

39) ובוזה גופא — "זרעך" לשון רבים, ריבוי דורות, ולכל הפחות שני דורות לאח"ז, ע"ד מש"נ (ישע"י נט, כא) "לא ימוש מפ"ך ומפי זרעך ומפי זרע זרעך", ש"תורה מחזרת על אכסניא שלה" (ב"מ פה, א).

40) בעה"ט עה"פ. ועוד.

41) והרי אין הכוונה שהימים שלפנ"ז עברו וחלפו להם ח"ו, אלא שהם עצמם נכנסים ונמצאים בהימים האחרונים ביתר שאת וביתר עוז.

42) שלהיותם לא יותר מאשר שבעה ימים (או שמונה ימים, אם מחשיבים גם את יום השבת) — הרי הם לעולם בתוך י"ב ימים האחרונים.

43) ראה זח"ג עג, א.

כולו מתחילה ועד סוף הוא ענין שלו, ע"י היגיעה שלו והחידוש שלו כו' — כענין של רשות; ויש בזה גם הכח דעצם נפשו — שזהו"ע היכולת, שדרגתה בנפש האדם היא למעלה גם מחפץ ורצון.

35) ע"ד לשון הרמב"ם* — בספרו הלכות הלכות (הל' תשובה פ"ה), שכתבו "בדרך קצרה", אבל ביחד עם זה, "בלשון ברורה" — בנוגע לכללות הענין דקיום התומ"צ, גם ביחס ליהודי שנמצא במעמד ומצב שצריכים להסביר לו שהרשות בידו לקיים מצוה כו'.

36) להעיר ש"כביכול" הוא גם מלשון "יכולת".

* ראה מ"מ, הגהות והערות קצרות לסט"ב" רפ"ז, בליקוט פירושים (ע' ק).

במעמד ומצב שהוא בערך למעמדו ומצבו הקודם, אלא עוד זאת, שאצל כאו"א נעשה מעמד ומצב ד"קבץ" — בגימטריא "בכל מכל כל" (כדאיתא בספרים⁴⁴), שזהו מש"נ אצל האבות אברהם יצחק ויעקב⁴⁵: "אברהם דכתיב ב'י בכל" ("וה⁴⁶ בוך את אברהם בכל"⁴⁷), יצחק דכתיב ב'י מכל ("ואוכל⁴⁸ מכל"⁴⁹), יעקב דכתיב ב'י כל ("וכי יש לי כל"⁵⁰),

וכיון שאברהם יצחק ויעקב הם ה"אבות" של כאו"א מישראל, מקבל כאו"א מישראל את עניניהם של האבות — ובנדוד⁵¹, "בכל מכל כל" — מצד היותו "יורש"⁵¹, ובפרט כאשר ישנו הענין ד"ושב וקבצך", ש"קבץ" בגימטריא⁵² "בכל מכל כל".

והענין בזה — ש"כל" (כולל גם "בכל" ו"מכל" שהיסוד שלהם הוא תיבת "כל") קאי על כל סדר השתלשלות, והרי בחייו של יהודי (בכל פרט שבהם) נכלל כל סדר השתלשלות, כפס"ד התורה ש"כל אחד ואחד חייב לומר בשבילי נברא העולם"⁵², ובמילא, יש אצלו השלימות ד"כל" (וכן "בכל" ו"מכל").

ובפרט כאשר נמצאים כבר לאחרי סיום עבודתם של ישראל בכל פרטי הענינים, "בכל מכל כל", כהעדות של נשיא דורנו שכבר סיימו והשלימו את הכל ("מ'האָט שוין אַלץ אָפּגעטאָן און אַלץ אויפּגעטאָן"), וכבר עומדים "הכן כולכם"⁵³, וגם הכפתורים כבר מצוחצחים⁵⁴,

— כך שגם כאשר נמצאים במעמד ומצב ד"עבדי אחשוורוש אנו"⁵⁵, ישנו כבר הענין ד"מרדכי יצא מלפני המלך בלבוש מלכות"⁵⁶, היינו, שיציאתו של יהודי מלפני המלך, מלכו של עולם, למלא את השליחות לעשות לו ית'

של המוריש היא בכל התוקף, קדושה לא

זוה ממקומה" (ראה ע"ח ש"ד פ"ג. של"ד

פ"ג. של"ה פ"א), שלא נשתנה אפילו זיו אחד

— מלבד השינוי ד"מעלין בקודש" (ברכות כח, א. וש"נ), כמ"ש (תהלים פד, ח) "ילכו מחיל אל חיל (עד) יראה אל אלקים בציון".

52) להעיר מהמבואר בספר תניא קדישא

(שער היחוד והאמונה ספ"ז) שגימטריא היא

"בחי אחרונה" בהמשכת האור והחיות למטה, במעשה בפועל, שלכן נשאר רק "בחי החשבון ומספר", ולא האותיות עצמן.

53) ראה אגרות קודש אדמו"ר מוהרי"צ

ח"ד ריש ע' רעט. ועוד.

54) ראה סה"ש תרפ"ט ע' 42. וש"נ.

55) מגילה יד, א.

56) אסתר ח, טו.

44) ראה חידושי חת"ס לב"ב יז, רע"א.

45) ב"ב שם.

46) חיי שרה כד, א.

47) להעיר שאצל אברהם נאמר גם "וחל" — "ויתן לו מעשר מכל" (לך לך יד,

כ).

48) תולדות כז, לג.

49) להעיר שבנוגע ליצחק נאמר גם

"בכל" — שהרי הפסוק "וה' בוך את אברהם בכל" קאי על יצחק, כפי שפירשו חז"ל (הובא בפרש"י עה"פ) ש"בכל עולה בגימטריא בן".

50) וישלח לג, יא.

51) ובעניני קדושה אין זה באופן

שתחילה צ"ל חסרון ח"ו אצל המוריש, ורק

לאח"ז נעשה יורש, אלא באופן שמציאותו

דירה בתחתונים, היא בתכלית ההידור והיופי, ע"ד בגדי כהונה שהם "לכבוד ולתפארת"⁵⁷, שזהו"ע ד"לבוש מלכות" —

הרי בודאי שכבר צריך להיות הענין ד"ושב וקבצן גו", קיבוץ נדחי ישראל, ובפרט כאשר ישנו גם הענין ד"שלום לכל זרעו"⁵⁸ (שהרי בתחילת כל יום ויום ישנה אמירת "ואהבת לרעך כמוך"⁵⁹) — לא רק "לרוב אחיו"⁶⁰, אלא "לכל זרעו", כמדובר כמ"פ⁶¹ שהחידוש בגאולה האמיתית והשלמה שאפילו יהודי אחד ויחידי לא ישאר בגלות, וכולל גם הדורות העתידיים לבוא, שזהו "זרע" האמיתי, שקשור עם דוד מלכא משיחא, מלך המשיח.

ז. וכהנ"ל הוא בהדגשה יתירה בבואנו מפרשת ביכורים שקראנו בשבת שלפנ"ז — "כי תבוא אל הארץ גו' וירשת וישבת בה ולקחת מראשית כל פרי האדמה וגו'"⁶² :

בפרשת ביכורים מרומזת כללות עבודתו של כאו"א מישראל — שבכחו וביכלתו לפעול שכל דבר בעולם יהי' ענין של ביכורים, המובחר מכל שבעת המינים שנשתבחה בהם ארץ ישראל, "חטה ושעורה גו' ורמון"⁶³,

ובפרטיות יותר — שחטה ושעורה הם המזון דנפש האלקית (חטה) ודנפש הבהמית (שעורה)⁶⁴, ועד"ז בנוגע לעניני העבודה המרומזים בכל שבעת המינים,

— ולהעיר מהשייכות ד"רמון" לראש השנה, כפי שמביא אדמו"ר הזקן בשולחן ערוך שלו⁶⁵ (אף שלא הביאו בסידורו) "יש אוכלין רמונים"⁶⁶ —

(66) וכדי שלא יתעוררו שאלות וספקות בנוגע לאמירת (ברכה על הרימון בפני עצמו, וכן) ברכה אחרונה לאחרי אכילת הרימון, אם אכלו שיעור שלם* — כדאי לאכלו בתחלת הסעודה (לאחרי נט"י וברכת המוציא**), ע"ד מ"ש אדמו"ר הזקן בסידורו "נוהגין

בסעיף א', ששם מונה כל הדברים שנוהגים לאכול ברה"א ואומרים כו' (וכ"ה ברמ"א), ולמה כתבו בסעיף ב"ע, יחד עם טיבול פרוסת המוציא בדבש, ואכילת משמנים וממתקים (המור"ל).

(* וכיון שבר"ה כתיב "אכלו משמנים גו' מנות גו'", הרי בודאי שצריכים לאכול שיעור שלם.

(** כנראה הכוונה לאחרי אכילת התפוח, שאז אין צריך לברך על הרימון ברכה ב"ע (המור"ל).

(57) תצוה כח, ב"מ.

(58) אסתר בסופה.

(59) קדושים יט, יח. וראה לקו"ש חכ"ה

ע' 374 ואילך. וש"נ.

(60) ומ"ש במרדכי "לרוב אחיו" — הרי

זה כדי שכל יהודי ידע שמרדכי השאיר לו את השליחות לעשות מ"רוב אחיו" — "כל זרעו".

(61) ראה לקו"ש ח"א בתחילתו. ועוד.

(62) ר"פ תבוא.

(63) עקב ח, ח.

(64) ראה לקו"ת אמור לו, א ואילך.

ובכ"מ.

(65) או"ח סתקפ"ג ס"ד. — ולהעיר,

שענין זה הובא בשו"ע במקום שלכאורה אינו מובן לגמרי*.

(* אולי הכוונה שלכאורה צ"ל מקומו

ובפרט בחודש אלול, שכיון שצריכים להשלים את כל עניני העבודה דכל השנה כולה, צריכים להיות כל סוגי העבודה באותו חודש, ועאכו"כ ב"ב ימים האחרונים של החודש, ועאכו"כ בימי הסליחות שבהם צריכים להשלים את כל הענינים שלפנ"ז, ועד לשלימות באופן משולש, כמרומז בג' הלשונות ד"סלח לנו מחל לנו כפר לנו",

ובפרט לאחרי שכבר עברו שלשה ימים דימי הסליחות, וכן יום הרביעי, שבו ניתלו המאורות, ובאים ליום החמישי, שבו ניתנה ברכה למין החי שנברא בו ביום, ולאח"ז — והוא העיקר — יום הששי, שבו ניתנה ברכה לאדם שנברא בו ביום, כמ"ש⁶⁷ "ויצר גו' את האדם ויפח באפו נשמת חיים", דקאי על כאו"א מישראל — "אתם קרויין אדם"⁶⁸, אשר, באיזה מעמד ומצב שיהי' פוסקת הגמרא במסכת סנהדרין⁶⁹ ש"ישראל הוא",

ולכן מודגש עוד יותר שאצל כאו"א מישראל ישנה השלימות ד"בכל מכל כל", ובמילא נעשה גם הענין ד"קבץ", "ושב וקבצך גו'".

ח. ועי"ז שמקשרים כהנ"ל עם ענין הצדקה, ליתן לכאו"א שליחות מצוה לצדקה, ובהוספה מדילי' — פועלים שכל האמור לעיל יקויים בפועל באופן ש"לא עיכבן כהרף עיני"⁷⁰, תיכף ומיד ממש, עוד לפני ההמשך בדיבורים אלה, ובפשטות — ש"מראה באצבעו ואומר זה"⁷¹ — הנה רואים שנתקיים היעוד "ושב ה' אלקיך את שבותך ורחמך ושב וקבצך גו'", "קבצנו יחד מארבע כנפות הארץ",

— ובפרט לאחרי שכאו"א מישראל השלים כבר בתכלית השלימות את קיבוץ כל המעשים והדיבורים והמחשבות שלו, ובמילא צריכה להיות תיכף ומיד פעולתו של הקב"ה בענין זה, כמארז"ל "כל הקורא ושונה הקב"ה קורא ושונה כנגדו"⁷², ועד"ז בנוגע למצוות, "מה שהוא עושה הוא אומר לישראל לעשות"⁷³, ואדרבה, שהבעלות על מצוות ה' ניתנה לבנ"י, שהם פוסקים כיצד

כד-ה) — ע"ד לשון הרמב"ם (הל' תשובה פ"ג ה"ד) שע"י מצוה אחת "הכריע את עצמו ואת כל העולם כולו (שהיו במעמד ומצב "שקול") לכף זכות וגרם לו ולהם תשועה והצלה".

70) מכילתא ופרש"י בא יב, מא.

71) ראה תענית בסופה. שמו"ר ספכ"ג.

פרש"י בשלח טו, ב.

72) ראה תרבי"ר רפ"ח. יל"ש איכה רמז תתרלד.

73) שמו"ר פ"ל, ט.

לאכול תפוח מתוק בדבש בתחלת הסעודה", שאז אין צריך לברך אחריו (אע"פ שפירות שנאכלין בתוך הסעודה צריך לברך לפניהם), כיון שנפטר בברכת המזון (כידוע שיחת כ"ק מו"ח אדמו"ר בענין זה).

67) בראשית ב, ז.

68) יבמות טא, רע"א.

69) מד, רע"א. — ולהעיר, שבאמצעות

הפסקי-דינים נעשית בעלותם של הסנהדרין על מציאות העולם, ועל ידם נעשה הענין ד'יושפטו העדה גו' והצילו העדה" (מסעי לה,

צריך לקיים את המצוה, כבית הלל או כבית שמאי⁷⁴, והקב"ה אומר במתיבתא דרקיעא שצריכים לברר את הפס"ד דב"ד של מטה⁷⁵ —

וענין זה ("ושב וקבצך גו") נעשה באופן אשר בהכתיבה וחתימה טובה שמתחיל כאו"א מישראל לקבל במזומן — ישנה השלימות ד"בכל מכל כל" ("קבץ"),

ובאופן של ביכורים, היינו, שכל דבר⁷⁶ הוא באופן שנשתבחה בו ארץ ישראל שלו, ובמילא גם ארץ ישראל כולה, אלי" באים כל בני", "כל יושבי" עלי⁷⁷, ובאופן ד"ענית ואמרת"⁷⁸, "לשון הרמת קול"⁷⁹, בקול שיר ובקול תרועה ובשמחה ובטוב לבב — ככל פרטי הענינים שנתבארו בנוגע לאופן הבאת הביכורים: "השור הולך לפנייהם וכו' ומשיכנסו כולן בשערי ירושלים יתחילו לקרות עומדות היו רגלינו בשעריך ירושלים .. עד שמגיעים לעזרה וכו"⁸⁰ (כמדובר בהתועדות שלפנ"י⁸¹).

ט. וכן תהי' לנו — לכאו"א מישראל ולכל בני", ובפרט כאשר נמצאים במעמד של "קהל גדול"⁸², כו"כ עשירות מישראל, אשר "אכל⁸³ בי עשרה שכינתא שריא"⁸⁴,

— ואף שנמצאים עדיין בחוץ-לארץ, הרי בחוץ-לארץ גופא נמצאים בבית משולש, בית הכנסת ובית המדרש ובית מעשים טובים של נשיא דורנו, ששמו רומז על קיום היעוד ד"יוסיף אדני שנית ידו לקנות את שאר עמו וגו"⁸⁵, ו"כל השומע יצחק ליי"⁸⁶, שזוהי שמחה הכי גדולה שלמעלה מכל

(78) תבוא כו, ה.

(79) פרש"י עה"פ.

(80) רמב"ם הל' ביכורים פ"ד הט"ז — מירושלמי ביכורים פ"ג ה"ב.

(81) קונטרס משיחות ש"פ תצא הערה 132 (לעיל ע' 241).

(82) ירמ"י לא, ז.

(83) סנהדרין לט, א.

(84) וכמבואר בתניא אגה"ק (סכ"ג)

שהשראת השכינה במעמד עשרה מישראל היא "אף שאינם מדברים בדברי תורה", שזה מצד גודל מעלתו של יהודי, כדאיתא בתנא דבי אליהו (נסמן בלקו"ש חל"ד ע' 222) שמחשבתן של ישראל קדמה לכל דבר, אפילו לתורה.

(85) ישע"י יא, יא.

(86) וירא כא, ו.

(74) ולהעיר, שאע"פ שבזמן הזה הלכה כבית הלל, ובהתאם לכך היא גם ההנהגה למעלה, "ושב ה' אלקיך את שבותך ורחמך", קו הימין — הרי תיכף ומיד באים למעמד ומצב דלעתיד לבוא שאז תהי' הלכה כבית שמאי (לקו"ת קרח נד, רע"ג. וש"נ), שכיון שאז יהי' הענין ד"השם אורחותיו", כמבואר בלקו"ת ד"ה כיצד מרקדין לפני הכלה (שה"ש מח, רע"ג).

(75) ראה שמור" פט"ו, ב. דבר פ"ב, יד.

(76) הן הפירות הגשמיים והן הפירות הרוחניים, כללות העבודה הרוחנית, ובפרט העבודה הרוחנית בפנימיות התורה, שממשיכה ופועלת הגאולה האמיתית והשלימה, אתי מר, דא מלכא משיחא (ראה אגה"ק דהבעש"ט — כש"ט בתחלתו. ובכ"מ).

(77) ערכין לב, ב.

מדידה והגבלה⁸⁷, השמחה של נשיא דורנו בראשנו, יחד עם כאו"א מאתנו, אנשים נשים וטף —

נעשה מיד "ישובו הנה"⁸² — "ושב ה' אלקיך את שבותך ורחמך ושב וקבצך", מארבע כנפות הארץ, מחוץ-לארץ, לשערי ארץ ישראל, ומשערי ארץ ישראל לשערי ירושלים ועד לשערי בית המקדש השלישי והמשולש, "מקדש אדניי כוננו ידיך"⁸⁸.

ועוד והוא העיקר — שע"י נתינת הצדקה (כאמור) נעשה כל זה תיכף ומיד ממש.

[כ"ק אדמו"ר שליט"א נתן לכאו"א מהנאספים שטר של דולר לצדקה].

השואבה לא ראה שמחה מימיו".
(88) בשלח טו, יז ובפרש"י.

(87) ועד שנעשית מקדמה ("אן אַרויף")
להשמחה דשמחת בית השואבה, עלי' אמרו
(סוכה נא, סע"א) "מי שלא ראה שמחת בית